

СОВЕТУВАЊЕ ЗА СОБИРАЊЕ, ОБРАБОТУВАЊЕ И ОБЈАВУВАЊЕ НА МЕМОАРСКИ И АРХИВСКИ МАТЕРИЈАЛИ ЗА НОВ И РЕВОЛУЦИЈАТА

Во организација на Републичкиот одбор на СЗБ од НОВ на Македонија на Институтот за национална историја и на Архивот на Македонија, кои реализирајќи ги насоките за натамошно унапредување на архивската, мемоарската и издавачката дејност за НОВ и Револуцијата, усвоени во март 1981 година на заедничката седница на двете Претседателства (Републичкиот одбор на СЗБ на НОВ Републичката конференција на ССРНИ), на 24 февруари 1983 година, се одржа советување посветено на собирањето, обработувањето и објавувањето на мемоарската и архивската граѓа за НОВ и Револуцијата. Советувањето се одржа во Институтот за македонски јазик во Скопје. Работата на Советувањето ја отвори директорот на Институтот, проф. д-р Александар Христов, кој ги поздрави присутните гости, претставниците од општинските здруженија на борците, архивите и музеите на целата Република, како и другите поканети гости од Скопје. Исто така, присутните ги поздрави и генерал-потполковникот Димче Савевски, кој од името на СЗБ на НОВ на Македонија на учесниците на Советувањето им пожелала успех во работата.

Работата на Советувањето се одвиваше претпладно кога беа поднесени 5 реферати и попладне, кога беа водени дискусии по соодветната проблематика.

Во првиот реферат на тема: „Мемоарите и нивната историска вредност“ што го поднесе проф. д-р Христо Андонов Полјански, се

нагласи значењето на мемоарската граѓа како основен извор во историската наука, која особено добива свое значење, кога за другиветната проблематика нема други извори. Потоа, преку еден пресек за развојниот пат на историската наука од најстари дни до денес, тој го истакна значењето што мемоарите и сеќавањата го имаат во однос на расветлувањето на определени историски епохи и личности, кои многу ни помагаат, при немањето на други извори, правилно да се запознаеме со соодветната третирана проблематика.

„Општите методолошки начела на интервјутото и анкетата“, беше насловот на вториот реферат поднесен од проф. д-р Томислав Чокревски, кој се осврна на значењето на интервјутото и анкетата во собирањето на мемоарската граѓа. Тој непосредно се задржа на подготовките што треба да ги изврши лицето кое ќе го изврши интервјутото и анкетањето, со посебен осврт на подготовките, тактиците и текот на интервјутото, задржувајќи се со непосредно објаснување на секој елемент поподробно и попродабочно.

Васил Јотевски, во рефератот на тема: „Подготовки и земање, сеќавања по пат на колективно и поединечно анкетање“ даде стручен опис за начинот како и на кој начин треба да се собира мемоарската граѓа од поединци и од група луѓе. Во своето излагање посебно тој се задржа на проблемот во врска со изборот на личноста за анкетање и ги опиша

сите претходни подготовки како и начинот како се изработува фактографски материјал, потсет септик и пращалик, со посебен осврт на текот на самото анкетирање, било тоа да се изведува групно или поединечно .

Татјана Веселинова го поднесе рефератот „Значењето на историската граѓа за НОБ во Македонија“. Таа се задржи на значењето и улогата на архивот како институција во собирањето, чувањето и подредувањето на архивската граѓа, од неговото формирање во 1951 па до денеска. Притоа, таа даде целосен преглед на сите фондови на архивската граѓа кои се чуваат во Архивот на Македонија, со мала содржина за секој фонд што содржи и со што се состои.

Првиот дел на Советувањето, заврши со излагањето на Ѓорѓи Чакарјаневски, на тема: „Состојбата и натамошната активност во собирањето на мемоарската граѓа“, што всушност беше еден општ преглед на целокупната мемоарска граѓа која е досега прибрана и хронолошки подредена во документационото одделение на ИНИ. Исто така, тој посебно ја истакна потребата дека оваа активност уште повеќе треба да се засили и да продолжи во целата Република, што е и основната цел на Советувањето.

Вториот дел од Советувањето, предвиден за дискусија по оваа проблематика, го отвори Александар Алексиев, директор на Архивот на Македонија, кој во своето излагање го истакна значењето за натамошното уште поголемо и позасилено прибирање на сеќавања, од преживевани учесни-

ци на НОБ и Револуцијата, а кое се поставува како првенствена задача на лицата кои се занимаваат со оваа работа и на целото општество, бидејќи како што истакна понатаму, поради староста и болестите нивниот број сè повеќе се намалува. Потоа, со свои дискусии на Советувањето зедоа учество: Орде Герасимов од Пробиштип, Дучо Крако од Скопје, проф. д-р Томислав Чокревски, од Скопје, Ѓоко Георгиевски од Крива Паланка, Ѓорѓиевски Митре од Гевгелија, академик д-р Александар Христов од Скопје, Дане Цекков од Куманово, Борис Камберски од Струмица, Димче Савевски од Скопје, Ставре Доаѓа од Крушево и Тоде Ѓорески од Битола. Повеќето од нив дискутираа за искуствата на собирачката активност во своите општини, како и за тоа дека е потребна една поширока соработка меѓу општините и од целата Република за реализирањето на планот на размена на овие искуства. Исто така, беа истакнати и некои слабости, бидејќи поради немање на доволно помошни средства во некои општини и немање на стручен кадар за изведување на оваа работа, голем број борци не дале воопшто никакви сеќавања бидејќи со нив не се стапувало во контакт.

На крајот, по завршените дискусии, завршен збор даде Александар Алексиев. Тој ги запозна присутните на советувањето, дека целиот материјал од ова советување ќе биде собран и издаден во посебна публикација, и испратен до сите општински здруженија на борците. Исто така, тој истакна дека во иднина Сојузот на борците од општините ќе треба поактивно да се ангажираат на полето

на собирачката активност, а како главен носител и координатор на републичко ниво да биде Мемоарското одделение при ИНИ — Скопје. Потоа, заблагодарувајќи им се на сите учесници на Советувањето, кои со својата работа и

плодните дискусии придонесоа за успешното изведување на Советувањето, ги поздравува учесниците, истакнувајќи дека оваа практика и во иднина ќе треба да се продолжи и негува.

Горѓи МАЛКОВСКИ

ТЕРЕНСКА НАСТАВА НА СТУДЕНТИТЕ ОД III И IV ГОДИНИ НА ИНИСГ ЗА ИСТОРИЈА ПРИ ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Потребата за теренска настава на идните професори по историја е составен дел од наставната програма на четиригодишните студии на оваа научно-стручна дисциплина. Оваа потреба е проверена во школската практика. Студентите треба да се запознаат со културно-историските споменици на нашата земја, со локалитетите каде што се одвивале значајни настани од нашата историја, да се запознаат со живите учесници, современите и сведоците на настаните од нашето најново минато; запознавање со уметничката страна на културно-историските споменици, збогатување на културната содржина којашто треба да ја поседува секој педагог како би можел како водич на ученички екскурзии адекватно да ги толкува историските факти на спомениците и настаните на учениците коишто му се доверени, да ги воспитува и да формира кај нив социјалистички патриотизам и љубов спрема својата земја. Оттука и сосема е оправдано што во наставните планови за оваа студиска група е предвидена и теренска настава за студентите од завршните години.

Имајќи ги предвид сиве овие потреби, ИНИСГ за историја организираше теренска настава за студентите од III и IV година. Оваа теренска настава траеше од 4 до 9 мај 1983 година, со следниот итинер: Скопје, Куманово, Манастирот Прохор Пчински, Лесковац, Ниш, Кралево, Крагуевац, Топола, Белград, Нови Сад. На враќање: Нови Сад, Шабац, Валево, Титово Ужице, Пријеполе, Пеќ, Призрен и Скопје.

Раководител на оваа теренска настава беше проф. д-р Александар Апостолов, којшто предава Историја на народите и народностите на СФРЈ — нов век. Во теренската настава учествуваа 29 студенти.

Оваа петодневна теренска настава беше однапред подготвена на тој начин што беа дадени задолженија на поедини студенти да во вид на кратки реферати и соопштенија ја запознаат групата со значајните локалитети и настани од нашата културна и политичка историја. Со оглед на фактот што почетокот на теренската настава се поклопуваше со два значајни јубилеи од нашата историја, 4 мај — 3 години од смртта на Јосип Броз Тито, и 80 години од трагич-